

MCCARTHYISMEN OG MCCARTHY

AF

HENRIK MOGENSEN

Det er en ikke ualmindelig antagelse, at 50ernes amerikanske indenrigspolitik var totalt domineret af Senator McCarthy, og at McCarthyismen i meget betydelig grad beskar kulturlivet i USA størstedelen af dette årti. Mens den sidste antagelse har fuld gyldighed, kan der sættes adskillige spørgsmålstegn ved den første. At de kulturelle miljøer i USA var under konstant overvågning og mistænkeliggørelse var klart for enhver samtidig iagttagere. Kulturpersonligheder som Robert Oppenheim, Arthur Miller og Charlie Chaplin var blandt ofrene for McCarthyismens heksejagt, der i løbet af kort tid bredte sig til alle kulturlivets områder. Heksejagtmotivet optræder da også i mange af de fremstillinger, der er givet af epoken. Litterært fandt det udtryk i Arthur Millers skuespil »The Crucible«, historikeren Hugh Trevor-Roper trækker i sin bog om hekse og heksejagt paralleller mellem middelalderens hekseforfølgelser og McCarthyismens jagt på kommunister og venstre-radikale, og i Max Marwicks artikelsamling »Witchcraft and Sorcery« er fænomenet behandlet ud fra en sociologisk synsvinkel.¹

Den antagelse, at det var McCarthy, der prægede periodens politiske liv har også sine fortalere, blandt hvilke journalisten Richard H. Rovere er en af de mest fremtrædende. Hans bog »Senator Joe McCarthy« rummer en levende skildring af McCarthy som demagogen, der forførte en hel generation af amerikanere til mistænkeliggørelse og angiveri.² Roveres bog giver mange gode bidrag til forståelse af McCarthy's dæmoni og den teknik han betjente sig af. Men en mere dybtgående analyse af McCarthyismen må tage sit udgangspunkt i en adskillelse af manden og -ismen. En af de til dato bedste arbejder ud fra denne problemstilling er skrevet af historikeren Robert Griffith »The Politics of Fear«.³

I det følgende vil der blive gjort et forsøg på at analysere amerikansk indenrigspolitik ud fra denne synsvinkel. Den sociologisk orienterede forklaringsmodel, som tager sit udgangspunkt i begrebet »Status anxiety«, vil ikke blive anvendt i denne artikel. Modellen har fundet en særdeles konsekvent anvendelse i artikelsamlingen »The Radical Right«,⁴ og den er iøvrigt beskrevet af Niels Thorsen i hans artikel »McCarthy and McCarthyism in the 1950's«.⁵ »The major phase of

¹ Hugh Trevor-Roper, Hekse og Heksejagt. Kbh. 1973. Max Marwick, ed., Witchcraft and Sorcery. Harmondsworth 1970.

² Richard H. Rovere, Senator Joe McCarthy. New York 1973.

³ Robert Griffith, The Politics of Fear, Lexington 1970, her findes også en god annoteret bibliografi.

⁴ Daniel Bell, ed., The Radical Right. New York 1963.

⁵ Anne R. Clauss, ed., American in the Fifties. Kbh. 1978.

McCarthy's career was mercifully short«, skriver Rovere og det er korrekt. Hans herostratiske berømmelse hidrørte oprindeligt fra en tale, han holdt i begyndelsen af 1950 til medlemme af »Ohio County Womens Club« i den lille flække Wheeling i West Virginia. Den nåede sit højdepunkt i årene 1952–53, hvor han blev betragtet som en virkelig politisk magtfaktor, og den afsluttedes i december 1954 med Senatets fordømmelse af ham.

Med denne fordømmelse mistede han enhver politisk indflydelse. Hans demagogiske evner kunne ikke bære ham igennem krisen, da de politiske kræfter, der indtil da havde været hans støtter, i stedet undsagde ham. Han var McCarthyismens bannerfører, men han var ikke identisk med den. Selv beskrev han den som »Americanism with its sleeves rolled«, men mere korrekt vil det være at betegne den som en paraply, under hvilken mange politiske strømninger samlede sig og for en tid viste deres skræmmende potentiel. McCarthyismen blev aldrig en politisk organisation. Den manglede både organisatorisk struktur, program, medlemmer og kandidater. Den var nærmest en tidstypisk strømning med McCarthy i rollen som redskab snarere end som skaber.

McCarthyismens forudsætninger og loyalitetskrav

Den begivenhed, der er den oprindelige årsag til 50'ernes McCarthyismehysteri i USA, er den russiske revolution i 1917. Lige siden har frygten for kommunismen været en betydningsfuld faktor i amerikansk politik. Præsident Roosevelt indførte med New Deal en ny tradition i amerikansk samfundspolitik, idet »New Deal assumes the responsibility for guaranteeing every American a minimum standard of subsistence«. Men New Deal, der på så mange områder ændrede amerikansk politik, kunne ikke forhindre det økonomiske tilbageslag, der i 1938 sendte millioner ud i arbejdsløsheden igen. Tilbageslaget og dets følger blev i visse kredse fortolket som et resultat af konspiratoriske elementers virksomhed. Samtidig begyndte radikale af mange afskygninger, såvel fra højresiden som fra venstre i amerikansk politik at røre på sig. For at bekæmpe hele denne uro nedsatte Repræsentanternes Hus samme år den såkaldte »House Committee on Un-American Activities« (HUAC). Komiteen begrænsede sig meget hurtigt til kun at se på den »kommunistiske« aktivitet og i en 7 binds-rapport fra 1944 nævnte den bl. a. navnene på 22.000 personer, som måske og måske ikke var kommunister.⁶

I vinteren 1945–46 udbrød de mest omfattende strejker i Amerikas historie forårsaget af overgangen til fredstidsøkonomi. Uroen på arbejdsmarkedet skabte hos mange amerikanere tiltro til den af HUAC udbredte myte om at de mest militante Labor Unions repræsenterede Kremls interesser. Frygten for Kreml fik også næring gennem tidens opsigtsvækkende spionageaffærer,⁷ først og fremmest Alger Hiss-sagen og sagen mod Rosenberjerne. Disse sager udnyttedes flittigt af

⁶ William E. Leuchtenburg, *Franklin D. Roosevelt and The New Deal*. New York 1963, s. 332.

⁷ Walter Goodman, *The Committee*. New York 1968, s. 160.

⁸ Lord Jowitt, *The Strange Case of Alger Hiss*. New York 1953. – Den Blå Rapport: *Russisk Spionage i Canada*, Uddrag fra Den Kongelige Canadiske Undersøgelseskommision. Kbh. 1947. Ralph S. Brown, *Loyalty and Security*. New Haven 1958, s. 220–230.

den republikanske opposition, som manglede et bevis for sine påstande om kommunistisk infiltration i administrationen. For at imødegå disse påstande udformede præsident Truman i 1947 et såkaldt »Loyalty Program«, som enhver ansat i statens tjeneste skulle vurderes efter. En føderalt ansat tjenestemand ville eksempelvis blive bedømt på »Membership in, affiliation or sympathetic association with any foreign or domestic organization, association, movement, group or combination of persons, designated by the Attorney General as totalitarian, fascist, communist or subversive«.⁹

Med det formelle formål at lette undersøgelserne af tjenestemændenes politiske vandel udarbejdede Justitsministeriet en liste over såkaldte nedbrydende politiske organisationer og grupperinger. Oprindeligt var den kun til internt brug. Alligevel blev den publiceret og derved kom loyalitetsprogrammets målestok til anvendelse på alle almindelige borgers politiske virksomhed. Den demokratiske administration kan derfor ikke fralægge sig ethvert ansvar for 50'ernes heksejagt i USA.

Eric F. Goldman har kaldt 1949 amerikanernes »Year of Shocks«.¹⁰ Det var det år den foruroligende Alger Hiss-sag kulminerede, men det var også det år, amerikanerne mistede deres sikre tro på, at USA var verdens førende supermagt. I august sejrede de kinesiske kommunistiske styrker over Chiang-Kai-Sheks amerikanskfinansierede nationalisthær og i den følgende måned meddelte Sovjetunionen, at den havde brudt det amerikanske atombombemonopol. Og otte måneder efter brød Koreakrigen ud. Den atmosfære af usikkerhed og mistillid, som de her summarisk omtalte begivenheder skabte, var den nødvendige og tilstrækkelige forudsætning for McCarthyismens gennembrud i det følgende årti.

Opvækst og tidlig politisk virksomhed

McCarthy blev født den 14. november 1908. I arkiverne i Grand Chute Township, hvor han blev født, står denne dato, samt at hans forældre var Timothy og Bridget McCarthy. Selv et så ukontroversielt og kontrollerbart faktum blev genstand for McCarthy's upålidelige omgang med sandheden. Han opgav selv uden påviselig årsag sin fødselsdag til at være enten den 9. eller den 14. november 1909. Hele McCarthy's barndom var præget af meget og hårdt arbejde. Som den femte ud af ni børn på en lille gård har han haft et udgangspunkt som enhver politiker ville ønske at kunne prale med. Bemærkelsesværdigt nok var dette noget, McCarthy ikke brugte til at fremhæve sig selv med i sin senere karriere. Måske har hans barndom ikke været værd at mindes.

De tydeligste følger af en opvækst på en lille udpint midtvestlig farm viste sig nok hos den modne McCarthy i hans anti-intellektuelle holdning og hans helt kolossale arbejdssevne. I hele sin senere karriere udviste McCarthy en foragt, der nærmest grænsede til had overfor østkyst-aristokratiet, med hele den atmosfære af kultur og dannelse, som det udstråede. F. D. Roosevelt og hele hans New Deal administration kom fra denne kreds. McCarthy's arbejdssevne var, selv blandt se-

⁹ B. J. Bernstein & A. J. Matusow, *The Truman Administration, A Documentary History*. New York 1966, s. 363.

¹⁰ Eric F. Goldman, *The Crucial Decade – and After*. New York 1960, chap. V.

natorer, nærmest legendarisk. Han syntes at have en næsten manisk trang til at overgå alle andre med hensyn til hårdt arbejde.

I Amerika er det en helt almindelig og meget praktisk regel at en sagførervirksomhed beskæftiger en demokrat og en republikaner for på denne måde at kunne betjene alle kunder. I 1936 blev advokatfirmaet Eberlein i den lille by Shawane i Wisconsin udvidet til at hedde Eberlein & McCarthy, med McCarthy som den demokratiske partner. I 1938 blev McCarthy valgt til et lokalt rejsedommerembede i Wisconsin. Dette embede havde han, dog bortset fra en 2-årig periode i US Navy, indtil han i 1946 blev indvalgt i Senatet, som »the Junior Senator from Wisconsin«. Ved hans tiltræden lå der en pukkel på ca. 250 sager, som han med sin karakteristiske arbejdssevne fik afgjort i løbet af seks uger. Hos McCarthy har man altid kunnet se en total foragt for kvalitet og en overvældende beundring for kvantitet; således også her. Han blev i denne periode kendt som »Skilsmiddommeren« på grund af sin summariske behandling af ægteskabssager. Efter kun to år som dommer søgte McCarthy den 2.6.1942 en officersudnævnelse i marinen. Den fik han, og efter et kort kursus blev han anbragt på en tilbagetrukket base i Stillehavet, hvor han fungerede som efterretningsofficer.

Lige fra starten har den reklamemæssige effekt af en indkaldelse stået McCarthy helt klart. Inden sin afrejse sad han i fuld uniform som tilhører ved en retssag, men kun i 5 minutter, lige længe nok til at tilfredsstille fotograferne. I 1942 skrev han om sig selv: »Judge McCarthy, who has been earning \$ 8.000 a year, applied to Marine headquarters here Wednesday, offering to enlist . . .« og i 1947: »In June of 1942 he applied for enlistment in the Marine Corps as a buck private and was later commissioned«. ¹¹ I virkeligheden havde han aldrig været almindelig rekrut.

Under sine senere valgkampagner udnyttede McCarthy sine to år i Hæren groft. En overgang tillagde han sig en let halten for at gøre opmærksom på, at han var blevet såret under kamphandlinger. Direkte adspurgt om årsagen svarede han: »It's because I carry ten pounds of shrapnel in this leg«. Hvad der virkelig var sket, var følgende: den 22. juni 1943 var McCarthy ombord på et forsyningskib, som denne dag krydsede Ækvator. Under den løsslupne fest som blev holdt i den anledning, faldt han ned ad en trappe og brækkede benet.

»Congress needs a tail gunner«, var et af McCarthy's slagord under valgkampen i 1946. Han henviste til sin egen indsats i Marinen, hvor han efterhånden hævdede at have deltaget i 14, 17 og endog 30 kamphandlinger. Det lykkedes ham faktisk at få en medalje i 1952 for deltagelse i 25 kamphandlinger. Virkeligheden bag dette var, at McCarthy, som alt andet jord-personale deltog i bombeflyvninger som passager, men kun når togtet var ufarligt. Den eneste passagerplads, der var i flyet, var agterskyttens plads. Undervejs morede han sig med at skyde til måls efter kokospalmer. Han nåede under et enkelt togt op på at affyre 4.700 skud, hvilket han ikke holdt hemmeligt for indbyggerne i Wisconsin dog uden at oplyse om målet. ¹²

¹¹ Fred Cook, *The Nightmare Decade*. New York 1971, s. 86-87.

¹² Rovere, *anf. arb.*, s. 95.

Wisconsin havde i fyrre år uden afbrydelse sendt en LaFollette til Senatet, først Robert M. (»Fighting Bob«) LaFollette og siden sønnen Robert (»Young Bob«) LaFollette Jr. Det kunne synes at være en umulig opgave, McCarthy havde påtaget sig, da han i 1946 søgte at blive opstillet som republikansk kandidat til det kommende senatsvalg, men ved primærvalget besejrede han LaFollette Jr., omend kun med en margin på 5.400 stemmer. Det endelige valg til Senatet klarede McCarthy let. Han fik omtrent dobbelt så mange stemmer som sin demokratiske modkandidat. Om hans valgkamp er det blevet sagt, at det mest bemærkelsesværdige ved den var, at den var så typisk for de kampagner, som alle republikanere det år førte. Han beskyldte selvfølgelig sine modkandidater for at gå kommunisternes ærinde, men ellers koncentrerede han sig om generelle angreb på New Deal og Truman-administrationen. Han var også imod et lovforslag om sygeforsikring og imod kontrol med landbrugspriser, men først og fremmest imod New Deal bureaukratiet. McCarthy's brug af antikommunismen var på ingen måder mere voldsom end andre republikaneres det år. »The plain fact was that McCarthy was a Republican candidate in a Republican year«.

I de tre år, der gik inden McCarthy holdt sin berygtede tale i byen Wheeling i februar 1950 er hans »senate record« nærmest lidt sølle. Han var den senator, der oftest var fraværende ved »roll call«, og når han var tilstede, talte han næsten ikke. Han stemte imod Marshallplanen, der sammen med Truman Doktrinen udgjorde et antikommunistisk handlingsprogram, sandsynligvis fordi Wisconsin er en af de isolationistiske stater i Midtvesten, medens han stemte for alle administrationens støtteforanstaltninger til landbruget. En del af McCarthy's stemmeafgivelser kan kun tolkes som hjælp til reaktionære, økonomiske bagmænd, således støttede han et lovforslag, der fritog et gas-kompagni for føderal priskontrol, og et andet forslag, hvorved det forsøgte at overlade et stort føderalt finansieret bygningskompleks til private pengemænd uden nogen modydelse. Det gælder også hans holdning i den såkaldte Lustron-sag, hvor han forsøgte at forhindre føderal finansiering af boliger til hjemvendte soldater, og sagen omkring Allied Molasses, hvor han til fordel for Pepsi Cola-concernen fik fritaget sodavandsbranchen for sukkerrationeringen. Det var denne sidste sag, der i 1947 forskaffede McCarthy tilnavnet »The Pepsi Cola Kid«.

Karakteristisk for McCarthy's optræden i Kongressen var hans konsekvente foragt for og brud på, hvad man kan kalde »Senate folkway«, hvilket med Robert Griffith's ord er de regler, vaner og procedurer uden hvilke Senatet ikke kan fungere.¹³ Det var derfor ikke uden grund at McCarthy i den enogfirsindstyvende kongres, som var demokratisk domineret, ingen væsentlige udvalgsposter havde, og at næsten alle hans amendments blev summarisk afvist.

The multiple untruth

I de næste seks år skulle McCarthy's arbejdsfelt blive efterforskning, et område, hvor hans specielle evner kom til fuld udfoldelse. McCarthy var en middelmådig lovgiver med et meget stort behov for magt, så det var naturligt, at han forlod

¹³ Griffith, *anf. arb.*, s. 13.

lovgivningsarbejdet med dets store mængde af skrevne og uskrevne regler, til fordel for den publicity-skabende efterforskning, hvor undersøgeren i langt højere grad var sin egen herre. Malmedymassakren blev McCarthy's tredje store senats-sag, og den første, hvor han optrådte som undersøger. Nær den lille by Malmedy i Belgien blev omkring 150 fangne amerikanske soldater og 100 civile skudt ned lige før jul 1944 af en gruppe SS'ere. Efter krigen blev henved 75 SS-soldater dømt for dette massedrab. De 43 af dem blev dømt til døden. Dommene blev ikke eksekveret, og i 1948 rettede de dødsdømte en række stærke angreb mod den amerikanske hær. Påstande om, at de havde været udsat for tortur, nåede via de tyske overskrifter til Senatets kundskab, og der blev nedsat en komité til at vurdere dommene og torturbeskyldningerne.

Senatskomiteen, der holdt høringerne om Malmedy-massakren havde vel nærmest til formål at forsvare Hæren mod beskyldningerne, men McCarthy's indblanding havde den stik modsatte hensigt. Han krævede, og fik, først ret til at sidde ind, dernæst ret til at indkalde vidner og til sidst ret til at krydsforhøre. Fra dette tidspunkt dominerede han totalt høringerne forløb. McCarthy's motiver til at optræde som nazisternes forkæmper lader sig nok ikke klarlægge. En del af årsagen var vel tilstedeværelsen af en germansk koloni i Wisconsin og en del skyldtes hans ærke-konservative pro-nazistiske økonomiske bagmænd i samme stat. Primært har grunden nok været hans trang til publicity, som han fik i rigt mål.

I retroperspektiv er McCarthy's teknik under høringerne næsten alt for velkendt. Han brugte de lange hypotetiske spørgsmål, hvorved han i høj grad var i stand til at manipulere og strukturere svarene. Han brugte et svulstigt og ekstremt ordforråd og forsøgte at forplumre undersøgelsen eller at køre dem ind på et sidespor. Han brugte den konstante fejlfortolkning af facts. Sidst men ikke mindst brugte han pressen med stor effekt.

Højdepunktet kom, da McCarthy under en voldsom afskedssalut pakkede sin svulmende mappe og forlod komiteen i protest, den komité som han end ikke var medlem af. Han gik dog ikke længere, end at han kunne nås af journalister. Rovere opsøgte ham dengang og giver i sin bog en levende beskrivelse af, hvordan han blev åndeligt voldtaget, da han ville se McCarthy's beviser.¹⁴ Han fik udleveret et flere sider langt brev, som viste sig at være en ligegyldig skrivelse, men, sagde McCarthy, sammenholdt med det næste dokument, ville det danne et billede. Da Rovere stadig ikke kunne se nogen sammenhæng mellem papirerne, end-sige få dem til at danne noget billede, fik han et nyt stykke papir o.s.v. Breve, fotokopier, statistikker, billeder, rapporter og meget andet blev ved med at komme tværs over skrivebordet i en stadig strøm, i stedet for det McCarthy havde lovet, nemlig »... a blinding illumination with a single document ...«. McCarthy sluttede: »... I've shown you some of the pieces in this jigsaw puzzle, and believe me, when I take this story before the American people, the truth will be forced to come out«.

McCarthy var løgner. Han følte sig hævet over den almindelige trang til så vidt muligt at holde sig til sandheden i den politiske argumentation. For den al-

¹⁴ Rovere, anf. arb., s. 113-118.

mindelige vælger kan det være vanskeligt at erkende de tilfælde, hvor en politisk påstand bliver dokumenteret med en løgn. Når den politiske påstand, i form af en konklusion, er en total forvridning eller en lodret løgn, og når denne konklusion underbygges af en række totalt forvredne fakta eller notoriske og bevidste løgne, så overstiges det almindelige menneskes erfaringsgrundlag i så høj grad, at det ganske naturligt vil tro, at der er en kerne af sandhed i påstanden.

Det er denne fremgangsmåde, som Rovere har beskrevet som »the multiple untruth«. Den mangfoldige usandhed behøver ikke at være en særlig stor usandhed, skriver han, den kan i stedet bestå af en enkelt usandhed med mange aspekter. I begge tilfælde er påstanden underbygget af så mange enkeltelementer, at enhver, der vil prøve at vurdere sagen, vil opdage, at det er umuligt at huske alle løgnens enkelte elementer på en gang. En kritisk analyse må derfor udvælge elementer og påvise deres usandhed, men derved vil de ikke tilbageviste elementer få karakter af den rest af sandhed, der normalt findes i enhver argumentation. Den største fordel ved »the multiple untruth« som metode er dog, at ethvert element kan gentages igen og igen, for det vil næppe være muligt for modstanderen i en fart at huske, hvilke argumenter og facts, der allerede er blevet tilbagevist. Da det altid vil tage meget længere tid at tilbagevise en usandhed, end det tager at fremsætte en ny, vil kritikeren altid være håbløst bagud.

Metoden kræver blot en politiker, der ikke er tynget af almindelig anstændighedsfølelse, en politiker der stoler på sin sags retfærdighed og en politiker, der har en stor arbejdssevne. En sådan politiker var McCarthy. Hans stil var ikke enestående, det er endda påstået, at han var prototypen på den procederende advokat.¹⁵ Det, der var enestående, var hans konsekvente udnyttelse af »the multiple untruth«. McCarthy skabte sig på denne måde en tilhørerskare, som han ikke kunne have opnået, hvis hans usandheder havde været mere moderate.

Korstoget mod kommunismen

McCarthy's antikommunistiske korstog beskrives normalt på linie med myten om fuglen Phønix. Det skulle være opsteget i sin fulde udfoldelse fra den lille by Wheeling i West Virginia den 9. februar 1950. Dette har imidlertid vist sig at være en ganske fejlagtig beskrivelse. Hans Wheeling speech var i virkeligheden en temmelig kedsommelig gentagelse af, hvad han selv og andre havde sagt. Et langt afsnit om Alger Hiss var taget fra en tidligere Nixon-tale, to andre afsnit var fra artikler i Chicago Tribune og Washington Times-Herald, og endelig var det mest slående afsnit taget fra et brev som USA's udenrigsminister James Byrnes havde skrevet i 1946. I brevet siger Byrnes, at omkring 3000 personer der skulle overføres til State Department »... have been subjected to a preliminary examination, as a result of which a recommendation against permanent employment has been made in 285 cases ...«. Senere omtaler han 79 personer som er »... actually separated from the service«.¹⁶

Brevet nævnede ingen navne, så hvad der var sket med de 206 resterende per-

¹⁵ Earl Latham, ed., *The Meaning of McCarthyism*. London 1973, s. 59.

¹⁶ Congressional Record (C. R.) 26/7 1946, s. A 4892.

soner kunne McCarthy ikke vide noget om. Recommendation against permanent employment skete selvfølgelig på grundlag af mange overvejelser, hvoraf hensynet til statens sikkerhed kun var én. På trods heraf erklærede McCarthy med stor effekt i Wheeling: »While I cannot take the time to name all the men in the State Department who have been named as members of the Communist Party and members of a spy ring, I have here in my hand a list of two-hundred and five that were known to the Secretary of State as being members of the Communist Party and who nevertheless are still working and shaping the policy of the State Department«.¹⁷

I sin bog fra 1952 »McCarthyism, the Fight for America« giver McCarthy selv følgende forklaring på de 205: »At Wheeling I discussed a letter which Secretary of State Byrnes wrote in 1946 to Congressman Adolph Sabath. In that letter Byrnes stated that 284 individuals had been declared by the President's security officers as unfit to work in State Department because of Communist activities and for other reasons, but that only 79 had been discharged. This left a balance of 205 who were still on the State Departments payroll . . .«.¹⁸ Den brug, som McCarthy gør af Byrnes' brev, viser hvorledes han bevidst fejlfortolker og forvrider sit kildemateriale. Alene påstanden om, at de 205 var kommunister er et klart eksempel herpå.

Tre dage før talen i Wheeling havde det republikanske parti til brug for det kommende midtvejsvalg udsendt et såkaldt »Statement of principles« hvori det skånselsløst kritiserede Truman Administrationen for »the dangerous degree to which Communists and their fellow travellers have been employed on important government posts and for permitting vital secrets to fall into the hands of alien agents and persons of questionable loyalty«.¹⁹ Der var altså intet nyt i McCarthy's udtalelser i Wheeling hverken i deres oplysninger eller i deres holdning. Nyt var imidlertid påstanden om den konkrete her-og-nu-fare, den extreme anvendelse af det som Richard Hofstadter kalder den paranoide stil i amerikansk politik.²⁰ Den pågående og hårdtslående form var særdeles velegnet til pressebrug, og den blev da også opfanget og viderebragt. Mediefænomenet Senator McCarthy blev skabt i Wheeling.

Efter midtvejsvalget i 1946 havde republikanerne ønsket at udnytte deres nyvundne styrke til blandt andet at finde mangler i den foregående 16 års demokratiske dominans af State Department. Men udfaldet af den undersøgelse, der blev foretaget af ikke mindre end fire selvstændige komiteer, var, at republikanerne stort set måtte fortsætte deres angreb på den demokratiske administration uden nye holdepunkter. Alligevel brugte McCarthy materialet fra disse undersøgelser, da han den 20. februar 1950 holdt en tale i Senatet om den kommunistiske infiltration i administrationen.²¹

¹⁷ Rovere, *anf. arb.*, s. 125.

¹⁸ Senator Joe McCarthy: *McCarthyism, The Fight for America*. New York 1952, s. 9.

¹⁹ Cook, *anf. arb.*, s. 147.

²⁰ Richard Hofstadter, *The Paranoid Style in American Politics and other Essays*. New York 1967.

²¹ *Major Speeches and Debates of Senator Joe McCarthy, Delivered in the United States Senate 1950-1951*. Congressional Record, Washington 1953, s. 5-61.

Ved at udnytte de forskellige komiteers og udvalgs arbejdsrapporter og undlade at medtage deres konklusioner, havde han skaffet sig en guldgrube af nyttige informationer. Disse rapporter bestod for en stor dels vedkommende af FBI's »råmateriale«, nemlig de ikke-evaluerede oplysninger om 1 million amerikanere, der fandtes i FBI's arkiver. Materialet, der var fremkommet ved at alt, hvad der blev fortalt af interessante oplysninger til FBI om en person, blev nedskrevet og arkiveret.²² Det bestod derfor af facts, rygter, udokumenterede og anonyme beskyldninger.

I sin tale ville McCarthy prøve at påvise de fatale mangler der fandtes i State Departments sikkerhedsprocedure. Han opremsede 81 sager dog uden navns nævnelse. Han sagde, at nogle af de pågældende stadig arbejdede i State Department, men at andre ikke var der længere. Nogle var kommunister eller spionageagenter, andre var bare sikkerhedsrisici, og nogle sager manglede helt. Hvad han ikke gjorde opmærksom på var, at hans oplysninger stammede fra den ene af de fire selvstændige komiteer. Materialet var altså ikke alene gammelt, det var også vurderet og fundet uegnet til netop det, som McCarthy brugte det til. Det eneste der måske kunne berettigede en genoptagelse, var at sikkerhedskriterierne var blevet væsentligt strammet siden 1947–48, men dette berettigede ikke til at tale om forræderi eller »Secretary of State's aid to international Communism«.

Senatstalen efterlader i virkeligheden et billede af total forvirring iblandet eksempler på det rene klare vanvid. Flere af de 81 sagsnumre viste sig at handle om en og samme sag og i to andre sager optrådte en person, der i det ene tilfælde blev betegnet som »a moral case« og i det andet som en så voldsom antikommunist, at han af den grund var blevet afskediget.²³ Det har vakt forundring, at de talrige diskrepanser i McCarthy's tale ikke blev opfattet øjeblikkeligt. Men det billede, der via pressen kom til offentlighedens kundskab var sammenhængende og fordelagtigt. McCarthy fremstod her som en senator, der havde holdt en lang og ophidset tale, hvori der blev givet detaljerede oplysninger om 81 personer, ansat i State Department, som han påstod var kommunister.

Tydingskomiteens høringer

Ved Senatsresolution nr. 231 blev der nedsat en komité, der skulle foretage en hel og gennemgribende undersøgelse af McCarthy's påstande. Denne komité fik Millard E. Tydings som formand. Komiteen må nok siges at være et skæbnesvangert fejltrin fra Demokraternes side. Høringerne gav nemlig McCarthy en national platform og et forum. Begge dele forstod han at udnytte til det yderste. Tydingskomiteen begyndte sin virksomhed den 8. marts 1950. Af de mange sager, som den behandlede, var anklagen mod Owen Lattimore den, der gav størst genlyd i offentligheden. Owen Lattimore var professor med speciale i fjernøstlige anliggender og med et udstrakt forfatterskab. Han havde aldrig været regulært ansat i State Department. Han var en velanskrevet autoritet, som Administrationen brugte på konsulentbasis.

²² Robert Carr, *The House Committee on Un-American Activities*. New York 1952, s. 261.

²³ Alan Harper, *The Politics of Loyalty*. Westport 1969, s. 125.

Lattimore's sag kom for på et tidspunkt da Tydings-høringerne var gået ind i en fase, hvor McCarthy fremlagde sine sager for lukkede døre. Han var således nu afskåret fra at styrke sin sag ved direkte appel til offentligheden. Dette problem klarede han dog ved at fremsætte den sensationelle udtalelse til pressen, at Lattimore var »the top communist agent in the United States«. Hans udtalelse blev afgivet »off the record« hvilket indebar, at aviserne ikke kunne citere ham for den. På denne måde sikrede han sig imod en bagvaskelsessag samtidigt med, at han helt sikkert vidste, at beskyldningen var så godt stof, at den ville blive offentliggjort.

Da beskyldningen blev bragt til offentlighedens kendskab gennem pressen, kunne McCarthy tage den op uden at sabotere senatshøringerne. I den lange tale som han holder den 30. marts indleder han sagen imod Lattimore således: »Today I intend to give the Senate some documentation to show that he is a Soviet agent and also that he either is, or at least has been, a member of the Communist Party«. Påstanden om at Lattimore var »the top Soviet agent« måtte han dog trække tilbage: »I fear in the case of Lattimore, I may have perhaps placed too much stress on the question of whether or not he has been an espionage agent«, sagde han senere i samme tale.²⁴

Der var to centrale punkter i McCarthy's angreb på Lattimore. Det væsentligste var, at Lattimore skulle have været bevidst illoyal overfor Amerikas interesser. I sin egenskab af »the architect of our far-eastern policy« havde han deltaget væsentligt i formuleringen af en udenrigspolitik, der var i åbenbart modstrid med både USA's og Kina's interesser, hævdede McCarthy. Han søgte dernæst ved en lang række citater fra Lattimore's omfattende forfatterskab at påvise, at dennes holdning var klart pro-kommunistisk, og han resumerede denne sag på følgende måde: »Lattimore's views are followed by the State Department insofar as the Chinese Communists are concerned. These Chinese Communists are represented by Lattimore and his friends in State Department as »democrats«, »liberal agrarian reformers«, »progressives not under Moscow's direction«, or, more recently, as »detachable from Soviet Russia«.

I sin tilbagevisning af McCarthy's centrale angrebspunkt, starter Lattimore med at slå fast, at »it is possible for people, including officials of the United States Government, to oppose further aid to the Nationalist Government of China without being disloyal to the United States, or pro-Communist«. Sin påståede pro-kommunistiske holdning og den indflydelse som McCarthy tillagde ham på beslutningsprocessen i State Department, afviser han på følgende måde: »it is my view that the major American effort must be in one of ... two directions: namely, to encourage a nationalism, even if it is Communist nationalism, capable of standing up to the Soviet Union and maintaining independence in its dealing with us, or to encourage in every possible way the condition that will make possible the survival of a so-called third force, a democratic group within China, that can change the character of the government ... if only the State Department had in fact adopted some of my ideas, and adopted them early enough, China would

²⁴ C. R. 30/3 1950, s. 4446.

not today be in the hands of the Communists«. Uden at gå i detaljer afviser Lattimore »the misquotations and the quotations taken out of context which McCarthy had used to distort the meaning of my writings«.²⁵

Det andet centrale punkt i McCarthy's angreb, var påstanden om at Lattimore var »member of the Communist Party, a member over whom they had disciplinary powers«. Hovedvidnet vedrørende kommunistiske tilhørsforhold var eks-kommunisten Louis Budenz. Denne tidligere udgiver af Daily Worker fortalte Tydings-komiteen at han af en højtstående partifunktionær havde fået besked på at »consider Owen Lattimore as a Communist«. Som dokumentation kunne Budenz kun henvise til evt. afhøring af de implicerede.

Lattimore indleder sin afvisning af beskyldningen for at være kommunist med en af de edsafklæggelser, der efterhånden var blevet en fast institution under fyrernes og halvtredsernes sikkerhedsundersøgelser. »I am not and never have been a member of the Communist Party. I have never been affiliated or associated with the Communist Party. I have never subscribed to nor advocated the Communist or Soviet form of government«.²⁶ I et brev til Lattimore's sagfører skrev kommunisten Field, der var hovedkilde til Budenz's påstande, at det var en »outright lie«, at han nogensinde skulle have fortalt Budenz, at Lattimore var medlem af det kommunistiske parti eller underordnet partidisciplin. Budenz's to påstande var så uunderbyggede og diffuse, at deres værdi udelukkende kom til at afhænge af hvilken vidneværdi, man tillagde ham.

I sin tale til Tydings-komiteen den 2. maj 1950 kom Lattimore bl. a. med følgende voldsomme angreb imod McCarthy og hans eks-kommunists troværdighed. »My life and work speak for themselves. Unlike McCarthy I have never been charged with a violation of the laws of the United States or of the ethics of my profession. I have never been accused, as McCarthy has been, of income-evasion, of the destruction of records that were in my official custody, or of improperly using an official position for the purpose of advancing my own fortunes, political or otherwise. . . . Unlike Budenz, I have never engaged in a conspiracy to commit murder or espionage«.²⁷ Det mest overbevisende angreb på Budenz's troværdighed er vel Lattimore's påvisning af, hvorledes hans navn ikke optræder en eneste gang i alle de forklaringer, som Budenz gennem årene havde afgivet til forskellige myndigheder. Det var først efter McCarthy's sensationelle udtalelser, at Budenz nævnede Lattimore.

I tilfældet Lattimore har det for en stor dels vedkommende været anklagen, der har motiveret beviset og ikke omvendt. Det fortryk af Budenz's bog »Men without Faces« der kom før marts 1950, indeholdt ikke et ord om Lattimore, skønt den bl. a. handlede om »det forræderi, der havde solgt Kina til kommunisterne«. I den endelige udgave, der udkom efter marts 1950, var Lattimore's navn medtaget. At Lattimore således i næsten alle enkeltheder kunne tilbagevise de beskyldninger, der var rettet imod ham, gjorde intet indtryk på McCarthy. Han

²⁵ Owen Lattimore, *Ordeal by Slander*. London 1952, s. 85, 27, 57.

²⁶ Sst., s. 81.

²⁷ Sst., s. 148.

fortsatte uanfægtet den virksomhed, som senere er blevet betegnet som »the smearing of innocent people«.

Tydings-høringerne, der begyndte den 21. februar 1950, fortsattes helt til slutningen af juli samme år. De omfattede beskyldninger imod henved 1000 personer. I talrige tilfælde omgik McCarthy pligten til at føre bevis for sine anklager. Hans metode var den at påstå at beviserne var at finde i de pågældende personers akter i administrationens sikkerhedsarkiver. Når sådanne beviser ikke kunne findes, hævdede han, at de ulovligt var blevet fjernet fra arkiverne, og at netop deres manglende tilstedeværelse udgjorde et bevis for en kommunistisk infiltration i den føderale administration.

Det lykkedes aldrig McCarthy at føre noget bevis for at arkiverne var blevet »raped«. Hans dokumentation for påstanden var fire breve, som han fremlagde i Senatet, idet han erklærede, at de omhandlede »the most fantastic project I have ever heard of«. Brevene var fra personer, der havde deltaget i en sortering af State Departments personarkiver. I det ene brev beskrives arbejdet således: »We were all instructed to remove all derogatory material from the personnel files, and we were instructed to dispose of the material«. Det nærmeste de fire personer kommer til at beskrive deres arbejde er, at de skulle fjerne nedsættende materiale. Der mangler de mest afgørende oplysninger om, hvordan disse arkiver skulle sorteres og efter hvilke retningslinier den beskrevne kassation skulle foretages.

Den skildring, McCarthy gav af det udførte arbejde, var en udpræget stramning. »The task of those individuals was to go to the files and using their own judgment, to destroy and to tear from the files any material of a derogatory nature, either insofar as the communistic activities, morals, or anything else on any employee, were concerned«, sagde han. Sidst i talen stiller McCarthy selv det afgørende spørgsmål WHY? og han besvarer det ved hjælp af en karakteristisk ringslutning: Kommunisterne i Administrationen har forårsaget katastrofen i Det fjerne Østen og den fjernøstlige katastrofe er beviset på kommunisternes tilstedeværelse. Han sagde: »Why would the State Department find it necessary to strip the files unless the information, when placed before the loyalty boards, would have caused the removal of those individuals? The stripping was successful to the extent that this Nation was and is being betrayed. For proof you need merely look upon the chain of events which have lead to repeated disaster for the United States and victory for Russia in Asia.«²⁸ Ved Tydings-høringernes slutning var det ikke længere facts der var brug for, men overbevisninger og grundholdninger.

Afslutningen på Tydings-høringerne blev en stor rapport, der kun blev godkendt af den demokratiske del af komiteen, mens republikanerne stemte imod. Denne rapport blev fremlagt til vedtagelse i Senatet den 20. juli, hvor den blev vedtaget med alle demokraternes stemmer imod alle republikanernes. En del af årsagen til den partistrukturerede debat og afstemning skal nok findes i rapportens totale og enestående skarpe afvisning af McCarthy's mål og midler. Rapportens konklusion vedrørende McCarthy's påstande var formuleret således: »A fraud

²⁸ C. R. 12/7 1950, s. 10137-10140.

and a hoax perpetrated on the Senate of the United States and the American People. They represent perhaps the most nefarious campaign of half-truths and untruth in the history of this Republic». ²⁹ Tydings-høringen, der var begyndt som et kombineret liberalt-demokratisk felttog imod de mest reaktionære kræfter, endte i en partiopdelt konfrontation. Resultatet af undersøgelserne havde ikke genskabt tilliden til administrationen, men snarere skabt muligheder for, at McCarthy kunne fremstå som et symbol på den republikanske »communism-in-government«-sag.

McCarthyistiske træk i efterkrigstiden

I den følgende gennemgang vil samfundsstrukturen hovedsageligt blive belyst ud fra de to kategorier konservativ-liberal. Som alle andre termer der bruges til at betegne menneskers holdninger er de udtryk for en stærk forenkling. Det kan alligevel være nyttigt at bruge dem, dels fordi de overskrider opdelingen efter partitilhørsforhold og dels fordi der er væsentlige fællestræk inden for hver af de to kategorier. De konservative kræfter kunne alle finde sammen omkring frygten for den kommunistiske trussel. De mente, at de liberale begik forræderi ved at acceptere, at kommunismen var en ideologi på linie med andre ideologier, og at den som en sådan skulle nyde godt af lovens almindelige rettigheder. Kongressens konservative republikanere og demokrater havde i årevis angrebet Roosevelt og søgt at identificere New Deal med socialisme. Disse angreb havde ikke tidligere haft stor indflydelse, men det fik de nu, på grund af de voldsomme rystelser i det amerikanske samfund, der tidligere er omtalt og som kulminerede i 1949, det år som Goldman kalder »the Year of Shocks«. Disse angreb blev nu rettet mod Truman, og begrebet »soft on communism« blev anvendt med stadig større slagkraft og vandt betydelig genklang blandt vælgerne.

Republikanerne havde i 1948 følt sig helt sikre på at vinde præsidentposten. Heri kan ligge en del af forklaringen på, at det først var i 1950, antikommunismen blev en »sag« af større betydning. Med den lykkedes det republikanerne at finde et politisk tema med folkelig gennemslagskraft. Antikommunismen kom som en gave fra himlen til de betrængte republikanere, idet den lignede et nationalt problem. Den gavnede ikke alene det republikanske parti men også de konservative kræfter i almindelighed. Herved blev opmærksomheden bortledt fra den almindelige opfattelse af de konservative politikere som erhvervslivets ensidige repræsentanter. Denne identifikation havde i snart tyve år forfulgt de konservative.

De konservative, der med Senator Robert A. Taft i spidsen måtte betragtes som ansvarsbevidste politikere, stillede sig i begyndelsen forbeholdent overfor den aggressive antikommunisme, men ved Tydings-høringens slutning var de blevet overbevist om McCarthyismens slagkraft. Taft skal have tilrådt McCarthy at »if one case didn't work, to bring up another«, en udtalelse som han senere uden held prøvede at løbe fra. Med denne og lignende udtalelser havde McCarthyismen fået det blå stempel af den gamle og etablerede konservative gruppe.

Konservatismens intellektuelle kunne ligesom dens politikere rammende karak-

²⁹ A. J. Matusow, ed., Joseph R. McCarthy. Englewood 1970, s. 40-41.

teriseres som »Social-Darwinister«. Et godt eksempel på de intellektuelles produkter er Buckley og Bozell's bog: »McCarthy and his Enemies«. McCarthyismen defineres her som alle de lovmæssige, økonomiske og sociale foranstaltninger, der bruges for at modarbejde kommunismen.³⁰ Det hævdes, at ethvert samfund er karakteriseret ved den konformitet, som det har skabt.

Konformitet opnås ved samfundets legitime tvang over for enkeltpersoner, f. eks. via lovgivning, undervisning og socialt pres. Konformiteten skaber de værdiforestillinger i samfundet, der er nødvendige for at det kan fungere som en enhed. Indholdet af den konformitet, som McCarthyismen søger at skabe, er, siger de to forfattere, at Amerika er absolut sympatisk over for de værdier, som kommunismen truer. Når kommunisme og frihed stilles over for hinanden som diametrale modsætninger, er det klart, at hele eksistensen af ideernes frie marked afhænger af, at kommunismen på forhånd udelukkes. Ellers kunne det jo ende med tilintetgørelsen af denne frihed. Følgelig er det samfundets ret at konsolidere sig omkring de institutioner, som det foretrækker. Befolkningen har selv skabt denne konformitet og »in as much as the American people had affirmed anti-communism before the Wisconsin Senator became prominent, McCarthyites were justified in attempting to harden the existent conformity«.

Det er forfatternes og de konservatives tese, at det amerikanske folk gennem en menneskealder har vurderet de kommunistiske ideer, som de har stiftet bekendtskab med gennem aviser, bøger og agitatorer, og at amerikanerne har forkastet dem, fordi disse ideer støtter en uforsonlig fremmed magt, der ønsker at udslette USA's selvstændighed. Buckley og Bozell skriver med spærrede typer: »We cannot avoid the fact the United States is at war against international communism, and that McCarthyism is a program of action against those in our land who help the enemy«. Den paranoide holdning er helt tydelig.³¹

HUAC var Kongressens hovedinstrument i kampen mod den hjemlige kommunisme. Foruden den føderale komité fandtes der en lignende komité i næsten hver eneste af USA's stater. Den mest kendte var nok Kaliforniens u-amerikanske komité (CUAC), hvori bl. a. Nixon havde været meget aktiv. HUAC var udstyret med indstævnenende ret, men ellers havde den ingen beføjelser. Komiteen opererede i høj grad med begrebet »guilt by association«. Dens »kendelser« behøvede med andre ord ikke at hvile på beviser; det var tilstrækkeligt, hvis man kunne påvise en forbindelse til de »subversive« grupperinger på justitsministerens liste. Ikke mindst bidrog den omstændighed, at Truman i sit loyalty program havde knæsat begrebet »security risk« som kriterium, til at legitimere komiteens virksomhed.

Resultatet af sine undersøgelser fremlagde HUAC i form af lister, der var pendanter til justitsministeriets. Da McCarthy i 1950 skulle bevise nogle af sine påstande om kommunistiske sympatier fandt han næsten udelukkende beviserne i disse lister.

De liberale kongresmedlemmers holdning til McCarthyismen var præget af

³⁰ Richard Hofstadter, *Social Darwinism in American Thought*. Boston 1955.

³¹ W. F. Buckley & L. B. Bozell, *McCarthy and his Enemies*. New York 1970, s. 317-334.

frygten for det næste valg. Omstændighederne omkring vedtagelsen af McCarran Act er et talende eksempel på, hvilke konsekvenser de liberales holdning eller mangel på holdning kunne få.

The Internal Security Act of 1950, der blev vedtaget den 23. september, fik navn efter den konservative demokrat Patrick A. McCarran, som var dens op-havsmand. Loven krævede, at alle kommunistiske organisationer og såkaldte front-grupper skulle lade sig registrere og afgive navne på alle de tilknyttede personer. Samtidig strammedes den eksisterende lovgivning omkring spionage og sabotage. Den mest kontroversielle del var måske de afsnit, der bemyndigede justitsministeriet til, i tilfælde af national krisetilstand, at foretage præventive tilbageholdelser af personer med statsfjendtligt sindelag.³²

Loven blev vedtaget på trods af præsident Truman, der brugte sit veto i et forsøg på at forhindre dens vedtagelse. Truman's modstand var dog ikke så udtalt, at han valgte at udnytte sit lommeveto. I den begrundelse, som ledsagede veto'et findes der basale liberale argumenter af typen: »We need not fear the expression of ideas — we do need to fear their suppression«, men som de fleste andre liberale kunne og ville Truman ikke forsvare kommunisternes borgerlige rettigheder per se. Det er derfor karakteristisk, når Truman lægger størst vægt på, at loven er umuligt at administrere.

I sit »veto message« skriver Truman ikke et ondt ord om de afsnit, der skaber mulighed for sikkerhedstilbageholdelser. Denne del af McCarran Act var nemlig et forslag fra de liberale demokrater i Senatet. I et forsøg på at bevise deres egen antikommunisme samtidig med at de bekæmpede McCarran's registreringsforsøg prøvede en gruppe liberale demokrater at få McCarran's forslag erstattet med en »Concentration Camp Bill«. Resultatet blev at begge forslag kom med i den endelige lov, der blev vedtaget med overvældende flertal i begge kamre.

I Senatet opstod der ikke på noget tidspunkt et slagkraftigt og realistisk forsøg på at bekæmpe McCarthyismen. Det nærmeste, Senatet kom til et sådant forsøg, var senator Benton's udtalelser om McCarthy's korrupsion og magtfordrejning. Hans påstande førte til en senatshøring, fra hvilken der udarbejdedes en rapport, som skulle blive en del af grundlaget for de senere afgørende høringer.

Den liberale intelligentsia var delvis samlet i ACLU (American Civil Liberties Union). Dens synspunkter og meninger kom bl. a. stærkt til orde i Alan Barth's bog: »The Loyalty of Free Men«. Han søger at påvise den åbenlyse uretfærdighed ved det antikommunistiske kampvåben, der betegnedes som »guilt by association« og den helt urimelige hårde medfart, ofrene lider, når »dommen« eksekveres af den offentlige mening. Samtidig peger han på de fatale følger, den intellektuelle intolerance får for udviklingen af det amerikanske åndsliv og dermed for hele Amerika.³³ Skønt Barth og hans meningsfæller således tog afstand fra det antikommunistiske hysteri og dets metoder, havde de ingen sympati for den kommunistiske ideologi. Under hele McCarthyismens epoke havde de så travlt med at bevise deres antikommunistiske sindelag, at de næsten tabte bevægelsens

³² A. Theoharis & R. Griffith, eds., *The Specter*. New York 1974, s. 174.

³³ Alan Barth, *The Loyalty Of Free Men*. New York 1970, s. 159.

egentlige mål af syne: forsvaret af de borgerlige rettigheder. Således kom de ufrivilligt til at støtte den bevægelse, de bekæmpede. I slutningen af 1953 vedtog ACLU's ledelse, efter mange og lange diskussioner, en antikommunistisk udtalelse.

Den holdningsændring, der er beskrevet ovenfor, kan med nogen rimelighed betragtes som et forræderi imod tidligere tiders holdning til begreberne skyld og ansvar. Kernepunktet i de »liberales forræderi« var at de satte lighedstegn mellem det kommunistiske standpunkt og viljen til at begå forræderi over for Amerika. Ved at Barth og hans meningsfæller begrænsede deres indsats til kun at dække de tilfælde, som de anså for at være eksempler på åbenlyst urimelige angreb på loyale og uretfærdigt anklagede personer, accepterede de reelt, at kommunister ikke skulle nyde godt af de samme rettigheder som alle andre amerikanere. De liberale accepterede med andre ord den gamle påstand om, at det ikke var muligt at være både kommunist og loyal amerikaner.

McCarthybalancen og dens sammenbrud

Efterkrigstidens stærke svingning mod højre gjorde sig gældende hos de konservative såvel som hos de liberale. Blandt de konservative havde der altid hersket en særdeles fjendtlig holdning overfor New Dealernes forestilling om det regulerede samfund. En af årsagerne til Roosevelt's store styrke var, at han havde appelleret direkte til det amerikanske folk og derved begrænset Kongressens indflydelse. De konservative havde gennem længere tid forsøgt en lignende taktik, idet de søgte at styrke Kongressens magt overfor præsidenten ved at lægge sagen om kommunistisk indflydelse ud til befolkningen.

Efter 1947 udviklede den konservative kritik af USA's udenrigspolitik sig til et systematisk angreb. Kritikken af New Deal, der før havde centreret sig om rent indenrigspolitiske forhold, blev nu kædet nøje sammen med frygten for Sovjetunionen. Der fandtes f. eks. i slutningen af 40'erne og i begyndelsen af 50'erne en stor mængde litteratur på det amerikanske marked om de russiske arbejdslejre. På denne måde blev kommunismen meget effektivt i den offentlige bevidsthed sammenkædet med begrebet slaveri.

Det blev hævdet, både af de konservative og af de fleste liberale, at kommunismen udgjorde en reel og aktuel fare, og at denne kun kunne imødegås med repression. Som bevis på eksistensen af denne fare henviste den til det pauvre resultat, som Amerika havde opnået i sin bestræbelse på at reorganisere verden efter 1945. Ved en undervurdering af Sovjetunionens forhandlingsposition blev de sovjetiske resultater i efterkrigstidens forhandlinger fortolket som konsekvens af Administrationens fejltagelser og passivitet. Påstanden om forræderiet bl. a. i Yalta kunne Truman-Administrationen kun dårligt forsvare sig imod. Det havde været en logisk konsekvens af Truman-doktrinen at ophæve denne aftale, sådan som de konservative krævede det. En ophævelse af alle indgåede aftaler var dog ikke realpolitisk mulig, og Truman blev således fanget af sin egen retorik.

For den mindre gruppe af konservative der sluttede helt op omkring McCarthy var udenrigspolitikken hovedmålet. For den langt større del af de konservative, d.v.s. de konservative, der brugte hans metode og som hjalp ham, når han var

under angreb, var det en tilbageføring til tiden før New Deal, der var hovedmålet. Deres bestræbelser gik ud på at skabe en grundfæstet moralsk og intellektuel concensus. Teorien om det sociale sammenhold baseret på forestillingen om sammenfaldende interesser er kernen i denne filosofi. De konservative argumenterer i populariseret form således: det er urimeligt at slå om kagens fordeling, når kræfterne bedre kan anvendes til at gøre den større. Resultatet vil da blive, at hver mand får et større stykke, selvom den procentvise andel er den samme. Det var denne teori om socialt sammenhold på den ene side, og på den anden side angsten for følgerne af menneskets letpåvirkelighed og mangel på dømmekraft, der hurtigt førte efterkrigstidens konservative henimod undertrykkelse af politiske afvigere.

I denne tankegang var der ingen plads for egen tvivl eller for en opfattelse af de liberale som idealister, der handlede i god tro. Det er ganske typisk, når Buckley og Bozell karakteriserer de liberale således: »They are confused, they have misread history and they fail to understand social processes. What is more, they do not feel the faith they so often and so ardently express in Democracy ... They are opposed to the decline of communist influence at home«.³⁴

En genoptagelse af anti-radikalismen — eller rettere antikommunismen, var det konservative flertals grundlæggende taktik i dets forsøg på at tilbagevise New Deal. De blev betegnet som McCarthyister, men havde national politisk indflydelse og hensigter, der var uafhængige af McCarthy. Disse politikere valgte at bruge ham, selvom det ikke var en absolut nødvendighed for dem. De var således delvis ansvarlige for den indflydelse, som McCarthy fik på amerikansk politik og samfundsdebat i de tidlige 50'ere. Det er karakteristisk, at den »ansvarlige« konservatisme aldrig tillod McCarthy og hans hårde kerne at få indflydelse i det republikanske parti.

I 50'ernes start, hvor McCarthy stod stærkest, havde han ingen indflydelse på de sager, som de konservative betragtede med størst alvor. Under hele arbejdet med at få vedtaget International Security Act of 1950 var der ingen, der ønskede hans hjælp, selvom det havde været naturligt at udnytte hans ekspertise på netop dette felt. Da republikanerne skulle finde deres præsidentkandidat til valget i 1952 ønskede de konservative at opstille enten Taft eller general MacArthur. Igen var der ingen, der ønskede at inddrage McCarthy i dette slagsmål, som endte med en sejr for de liberale republikanere, idet det blev Eisenhower, der blev udvalgt.

Arsagerne til McCarthy's magt skal ikke alene ses i lyset af de udenrigspolitiske forhold og de forskellige grupperingers vurderinger, den skal også ses i forhold til mandens evner. McCarthy havde helt særlige evner som demagog. Disse evner kunne man udnytte i ekstrem grad på grund af de specielle forhold i den politiske situation, der var til stede i en kort periode efter krigen. Hans egen magt og indflydelse hvilede på en udnyttelse af kommunistagen og USA's politik i Det fjerne Østen og endelig af republikanernes ønske om at komme til magten igen.

³⁴ Buckley, anf. arb., s. 334.

I den første del af McCarthy's glansperiode var der i Senatet kun en halv snes medlemmer, der bekæmpede ham. Senator Benton forelagde i 1951 et forslag til en senatsresolution, der krævede, at McCarthy skulle udelukkes fra Senatet. Dette resulterede i en undersøgelse af ti konkrete anklagepunkter imod McCarthy. Efter to års undersøgelser afgav denne komité en rapport, der hovedsageligt handlede om McCarthy's økonomiske forhold. Den var stærkt kritisk overfor McCarthy uden dog at indeholde nogen anbefaling af, hvad Senatet burde foretage sig. Det væsentligste i rapporten var heller ikke de fremdragne uregelmæssigheder, men dens præambel. Præambelen var formuleret i de specielle vendinger der anvendes om Senatets værdighed og senatorernes institutionelle loyalitet.³⁵

Dens virkning blev stor. Dels blev den en bestseller med et oplag på over 150.000, og dels viste den, hvorledes Senatet kunne tvinges ud af sin apati i forholdet til McCarthy. Ved at lægge vægten på McCarthy's konsekvente foragt for Senatets spilleregler og den skade, som han forvoldte på Senatets værdighed, havde komiteen vist, hvorledes det kunne lade sig gøre at skille manden fra »ismen«.

Efter at republikanerne havde vundet præsidentposten i 1952, blev det almindeligvis forventet, at McCarthy ville finde andre jagtmarker, men det ønskede han ikke. Den politiske situation i Senatet, som Griffith kalder McCarthy-balancen, var endnu ikke brudt og han havde derfor mulighed for at fortsætte sin heksejagt. I sin analyse af McCarthy-balancen opdeler Griffith Senatets republikanere i tre grupper. Den første gruppe var de konservative politikere, der støttede ham. De havde en naturlig placering i balancen, selvom de ikke var særligt stærke. Den anden gruppe var de liberale republikanere, som ikke havde særligt travlt med at fælde en republikansk senator så tæt efter valget, og de havde heller ikke ret stor magt. Den sidste gruppe, der beskrives som »non-McCarthy Conservatives«, havde den virkelige magt i det republikanske parti. Denne gruppe havde brugt ham, og de var nu nødsaget til at prøve at få ham til at støtte den nye Administration. Dette forsøg blev først endeligt opgivet i midten af 1954. Under kampagnen op til 1952-valget havde McCarthy brugt udtrykket »put an end to 20 years of treason«. Senere udvidede han udtrykket til »21 years of treason« og inkluderede dermed Eisenhower-Administrationen.

Valget af Eisenhower som republikansk præsidentkandidat var sket imod de konservative republikaneres ønske, og han var derfor kommet i den situation, at Kongressens effektive magtcentrum blev ledet af personer, der var modstandere af hans nominering. En effektiv bekæmpelse af McCarthy kunne derfor ikke tage sit udgangspunkt i præsidentens magt, og ydermere var Eisenhower's stilling til McCarthy ikke afklaret. Valget i 1954 styrkede Eisenhower afgørende. Efter den demokratiske sejr stod det klart for de fleste, at republikanerne havde vundet valget i 1952 på grund af Eisenhower, medens det omvendte ikke var tilfældet. Hvis republikanerne ikke sluttede op omkring præsidenten kunne det næste valg blive en republikansk katastrofe. Overvejelser af denne art kunne være en af år-

³⁵ Donald Matthews, *U.S. Senators and Their World*. Chapel Hill 1960.

sagerne til at over halvdelen af de republikanske senatorer valgte at støtte Administrationen i den sidste fase af det opgør, som McCarthy selv havde fremtvunget.

Det vigtigste element i McCarthy-balancen udenfor Kongressen og Det hvide Hus var den såkaldte Kina-lobby. Denne bestod af en løst struktureret gruppe af personer og organisationer, som krævede en genåbning af det kinesiske marked og frigivelse af de store amerikanske investeringer, som var gået tabt ved den kommunistiske magtovertagelse. Kina-lobbyen forsynede McCarthy med materiale og penge, medens han til gengæld søgte at fremme dens interesser.

De demokratiske senatorers holdning til problemet McCarthy var i tiden efter 1952-valget præget af total passivitet. Dette skyldtes dels uenighed mellem konservative og liberale og dels taktiske overvejelser. Baggrunden for disse overvejelser var en blanding af frygt for det næste valg og frygt for, at republikanerne igen skulle slutte op bag McCarthy i tilfælde af et massivt demokratisk angreb. McCarthy var nu blevet republikanernes problem, »unless some leading Republican is willing to take the curse of partisanship off the matter, I doubt that it is wise for a Democrat to make the move«, sagde senator Fulbright.

McCarthy-balancen var en ond cirkel, der først blev brudt, da partispidserne fjernede sikkerhedsnettene under McCarthy i forbindelse med Army-McCarthy høreringen. McCarthy havde med sine voldsomme angreb på den republikanske Administration selv forårsaget McCarthy-balancens sammenbrud.

Personen og bevægelsen

Kvantitativt lader højredrejningen i amerikansk politik sig bedst analysere ud fra periodens valgresultater. Efter det uventede nederlag i 1948 lagde republikanerne alle deres kræfter i et forsøg på at vinde en overbevisende sejr i 1950. Et af de bemærkelsesværdige træk ved 1950-valget var imidlertid, at McCarthyismen ikke var centralt placeret i flere kampagner end det rent faktisk var tilfældet. Resultatet af valget blev ikke uventet et klart demokratisk nederlag, men det lykkedes ikke republikanerne at overtage kontrollen med nogen af Kongressens kamre.

I en analyse af en række kritiske valgkampe påviser Fried, hvorledes kommunistisagen indgik i næsten alle kampagner, men med vekslende styrke og resultat. Det var et fåtal af de analyserede kampagner, der hovedsageligt blev kørt på »soft-on-Communist«-påstanden og disse kampagner førte ikke alle til en sejr. Valget fik imidlertid meget stor betydning, fordi både McCarthyister og deres modstandere fortolkede resultatet som en sejr for McCarthyismen. Medens det kan være næsten umuligt at sige noget sikkert om, hvorvidt det var antikommunismen og McCarthyismen, der sejrede eller det var Truman-Administrationen, der tabte, så er det helt sikkert, at McCarthy lagde grunden til myten om sin egen politiske uovervindelighed i 1950-valget. Det gjorde han blandt andet ved gentagne gange at minde om, at forhenværende majoritetsleder senator Scott Lucas »is no longer a member of the Senate« og at Tydings på samme måde »is no longer with us«. McCarthy havde under valget aktivt medvirket til deres fald, men i realiteten var det andre momenter end antikommunismen der fældede dem.³⁶

³⁶ Griffith, anf. værk, s. 195-218.

Selvom McCarthy ikke var på valg i 1950, deltog han aktivt i valgkampen i sin hjemstat Wisconsin. Valgresultatet herfra burde have været fortolket som et personligt nederlag for McCarthy, idet demokraterne ikke engang led et tab, der var på størrelse med landsgennemsnittet. På det helt lokale plan kunne McCarthy heller ikke vise nogen imponerende styrke. De byer, hvor han talte, viste intet tegn på stemmeskred.

Valget i 1952, hvor McCarthy selv var på valg, viste ikke de store ændringer i forhold til det foregående valg. Han havde ingen markant stemmefremgang og blev stemmemæssigt lavest placeret af alle de republikanske kandidater, der søgte højere embeder i Wisconsin. »Inspection of election returns bears out the thesis that McCarthy ran best where the Republican party was strongest«, siger Polsby.³⁷ Igen her gælder det, at McCarthy var en republikansk kandidat i et republikansk år.

En kvalitativ analyse af valgresultater må tage sit udgangspunkt i den *tidligere* omtalte adskillelse af manden og -ismen. McCarthy og de personer, der sluttede helt op omkring ham, kan fremvise stemmetal, der lader sig analysere. Det er helt anderledes med McCarthyismen. McCarthyismen blev aldrig organiseret til en politisk bevægelse, og den kan derfor ikke måles og analyseres via stemmeafgivning. Den uorganiserede politiske tendens, som McCarthy lagde navn til, havde sympatisører langt ud over den vælgerskare, som McCarthy kunne nå. Som symbol på McCarthyismen skabte McCarthy sig sympati i vide kredse og havde derfor også stor betydning, men dette viste sig ikke nødvendigvis ved politisk støtte. En kvantitativ analyse som den ovenfor anførte har derfor begrænset værdi.

Anti-radikalismen var til en vis grad udtryk for en tillidskrise i det amerikanske samfund, men det var langt fra, at alle, der sympatiserede med McCarthyismens mål, også ville acceptere den symbolske position, som McCarthy havde indtaget. Det er på denne baggrund muligt at forstå, hvorledes en mængde McCarthyister kunne være direkte modstandere af McCarthy.

Et forsøg på at måle, hvilken støtte f. eks. McCarthy, HUAC eller administrationen af Loyalty Program havde i befolkningen, er derfor behæftet med så stor usikkerhed, at resultatet i sig selv bliver yderst tvivlsomt. Det må være nok at sige, at en betydelig del af det amerikanske samfund støttede McCarthyismen.

I 1954 blev opsplitningen mellem personen og bevægelsen anskueliggjort ved Senatets fordømmelse den 2. december. Under den forudgående debat og ved de forhold, der kom til afstemning, men især ved de anklagepunkter der ikke stemtes om, blev det ganske klart, at afstemningen drejede sig om personen McCarthy og slet ikke nogen videre relation til McCarthyismen.

Det liberale forræderi

To liberale grupper kom hver på sin måde til at bidrage til McCarthyismens opståen, den ene fordi den ikke kunne yde tilstrækkelig modstand imod samfundets højredrejning, den anden ved aktivt at deltage i den. De social-liberale, hvis mest fremtrædende talsmand tidligere Vice-Præsident Henry Wallace deltog aktivt i

³⁷ Latham, anf. værk, s. 164.

et folkefrontssamarbejde om bekæmpelsen af det antikommunistiske hysteri. De arbejdede nært sammen med kommunisterne om New Deal lige op til krigen. USA-Sovjet alliancen fjernede næsten helt deres mistro overfor kommunisternes mål, og det nationale samarbejde på arbejdsmarkedet dæmpede deres frygt for kommunisternes militante midler. Det, der holdt dem sammen, var således ikke så meget økonomiske analyser eller basal enighed, som det var den fælles stemning, der opstod under de sociale forsøg og i kampen imod fascismen.

Medens den social-liberale fløj måtte opleve en decimering, der kulminerede ved valget i 1948, blev kommunisterne i samme periode nærmest elimineret. Ved at stille sig loyalt bag den demokratiske liberalisme blev den socialistiske analyse og strategi erstattet med en slags populistisk nationalisme. Da den demokratiske administration vendte sig imod det kommunistiske parti med hele sin styrke, viste det sig, hvor fatalt det var, at det ikke havde sikret sig med en selvstændig magtbasis udenfor New Deal politikken. Ud over styrkelsen af New Deal politikken, var dets mål begrænset til at være nederlag for fascismen, intensiveringen af USA-Sovjet alliancen og styrkelsen af arbejdernes organisationer og borgerretsbevægelsen.

Efter valget i 1948 kom de antikommunistiske liberale til at udgøre venstresiden af det politiske spektrum. Herved mistede Truman positionen som den ansvarlige præsident midt i spektret, og han blev et indlysende mål for højrekræfternes angreb. Det nye i denne situation var ikke, at højrefløjen beskyldte demokraterne for at være venstreorienterede, men at Administrationen selv bidrog til at skabe frygt for venstreorienteret indflydelse. Årsagen til frygten og den højredrejning, som den medførte, hævdes af nogle samtidshistorikere at være de udenrigspolitiske begivenheder. Herved overses det mest betydningsfulde aspekt af denne politiske tyngdepunktsforskydning, der kan sammenfattes i termen »de liberale forræderi«. I det følgende skal det søges vist, at baggrunden for en del af de begivenheder der fik en skæbnesvanger betydning for det politiske klima, var skabt af de liberale selv.

Umiddelbart efter valget i 1946 anså Truman-administrationen den økonomiske situation for at være kritisk. En ekspertgruppe under FN rapporterede, at Europa manglede næsten alle de materielle ressourcer, der var nødvendige for at deltage i det store handelssamarbejde, som USA ønskede. Truman's problem var, at Kongressen ikke ville yde den nødvendige hjælp. Ved at slå på faren for yderligere kommunistisk magtovertagelse i Europa lykkedes det præsidenten at bringe hjælpeprogrammet frelst gennem Kongressen. Ifølge Truman-Doktrinen stammede faren for revolution dels fra ydre kræfter (Sovjetunionen), men måske endnu mere fra økonomisk underudvikling. Derved kunne faren afhjælpes af de økonomiske hjælpeforanstaltninger, som Truman også af andre årsager anså for nødvendige.

Formuleringen af Truman-Doktrinen repræsenterer en manipulatorisk ad hoc løsning, men det er dog yderst tvivlsomt om den med rimelighed kan siges at afspejle beslutningsprocessen, således som Kolko gør det: »The question for controllers of modern American power is not how to reflect the desire of the mass,

but to manipulate them».³⁸ Men doktrinen dækker i virkeligheden ganske godt Truman's holdning, der var præget af dyb mistro overfor Sovjetunionens mål og af troen på nødvendigheden af militær overlegenhed. Han forsvarede doktrinen på følgende måde: Russerne »understand one language [force] and that is the language they are going to get from this point».³⁹

Truman-Doktrinen's væsentligste betydning for den efterfølgende periodes udenrigspolitik stammer fra dens problemformulering. Antikommunismen som udgangspunkt for politikken var en nyhed, men det var forpligtelsen til at bekæmpe kommunismen overalt, hvor den viste sig, der var doktrinen's fatale nyskabelse. Ved at binde sig til en global forpligtelse, i stedet for at begrænse sig til områder, der var af særlig betydning for Amerika, havde Truman umiddelbart skaffet sig en stærk position i den indenrigspolitiske debat, men han havde samtidig bundet sig til en interventionspolitik også i de tilfælde, hvor dette ikke var hensigtsmæssigt. Dilemmaet kom klart frem omkring den kommunistiske magtovertagelse i Kina. De forventninger, som doktrinen havde skabt kunne ikke klare sig overfor en realistisk vurdering af mulighederne i Kina. Truman valgte helt naturligt at lade Kina »falde«, men denne inkonsekvente politik skabte i sig selv en del af baggrunden for de konservatives angreb på Truman's udenrigspolitik og beskyldningerne for forræderi i State Department.

Administrationens nye udenrigspolitiske grundlag blev præsenteret i moralske vendinger, idet Truman i sin tale hævdede, at USA ikke havde territoriale eller politiske ambitioner som grundlag for at tilbyde hjælp, men at den var motiveret udelukkende af ønsket om at sikre verdensfreden. Dette var en af grundene til at det lykkedes at bringe hjælpeprogrammet frelst gennem Kongressen. Dernæst ville det være svært for de konservative at stemme mod forholdsregler, der var rettet imod kommunismen, og endelig blev de stillet overfor et *fait accompli*. Ved at knæsette Truman-Doktrinen havde præsidenten skabt en kriselignende stemning, hvor det ville være uklogt ikke at stille sig bag ham.

Årsagen til at Truman-Doktrinen blev formuleret allerede i 1947, var nok at den liberale Administration ville undgå en efterkrigstidsdepression. I sin tale sagde Truman, i en anden sammenhæng, at hvis ikke USA fastholdt sit lederskab (herunder også ydelsen af hjælpen) ville følgen blive at »... we shall surely endanger the welfare of our own nation«.

Væsentlige dele af den amerikanske befolkning var isolationistisk indstillet. De betragtede den hjemlige kommunisme som en større fare end den internationale. Hvis Truman havde begrænset sin antikommunisme til at sigte imod den udenlandske fare, ville han have givet republikanerne et stærkt udgangspunkt for deres angreb på den demokratiske administration og han ville ikke have haft store muligheder for at vinde Kongressens støtte til sin udenrigspolitik. Etableringen af »the Federal Employee Loyalty Program« og offentliggørelsen af justitsministeriets liste over »subversive organizations« var derfor en *nødvendig* følge af

³⁸ Joyce and Gabriel Kolko, *The Limits of Power*. New York 1972, s. 334.

³⁹ A. Theoharis, *The Seeds of Repression*. Chicago 1971, s. 31 og 41.

at præsidenten baserede sin udenrigspolitik på modstanden mod verdenskommunismen.⁴⁰

Hele problemet bunder i, at Truman-administrationen var overbevist om nødvendigheden af et omfattende hjælpeprogram, ikke for Europas skyld, men for USA's. Denne indsigt evnede den liberale administration ikke at sælge til befolkningen. Truman valgte så at få de bevillinger, han skulle bruge, ved hjælp af postulatet om den kommunistiske trussel. Det er Freeland's tese, at Administrationen med gustent overlæg udnyttede og styrkede frygten for kommunismen med det formål at sikre gennemførelsen af den aggressive udenrigspolitik, som befolkningen på det tidspunkt havde fået nok af. En ikke uvæsentlig biting var, at frygten skabte en rimelig platform for Truman's genvalgskampagne.⁴¹ Da Truman-administrationen efter 1948-valget søgte at begrænse kommunisthysteriet, viste det sig, at det ikke var muligt. Frygten for de undergravende kræfter skulle blive en væsentlig faktor i amerikansk politik i mange år.

Senatets fordømmelse

Udgangspunktet og grundlaget for McCarthy's magt var Senatet, og denne magt eksisterede kun i kraft af den tidligere omtalte McCarthy-balance. Balancen byggede på, hvad Griffith kalder »the fear of honorable men« og en stor del apati hos de samme mennesker. Da Eisenhower's republikanske administration og GOP's inderkerne besluttede at træde åbent op imod McCarthy, kom han til at optræde i en moderne version af »Kejserens nye Klæder«.

I 1954 var en tandlæge Irving Peress rutinemæssigt blevet forfremmet til major og derefter afskediget af sikkerhedsgrunde. Under forsøget på at få opklaret spørgsmålet: »Who promoted Peress?« ydmygede McCarthy en general i fuld offentlighed, og han bragte gentagne gange the Secretary of the Army i en meget nedværdigende situation, ligeledes i fuld offentlighed. Dette førte til at Hæren og McCarthy gensidigt beskyldte hinanden for uhæderlig opførsel, hvorefter Senatet påbegyndte de såkaldte Army-McCarthy-høringer for at klarlægge beskyldningerne.

De midtvestlige republikanere støttede stadigt McCarthy, medens den østlige del sammen med næsten hele den udslagsgivende fløj af det republikanske parti nu vendte sig imod ham. Høringerne varede i 30 dage og blev som de første transmitteret af fjernsynet. Dette bevirkede, at omkring 20 millioner amerikanere fik lejlighed til at se McCarthy på slap line. Det medførte ikke store udsving i hans popularitet, som den kom til udtryk ved forskellige gallupundersøgelser. Kort før høringerne var der registreret 46 % som positive imod 36 % negative, medens forholdet efter høringerne var 35 % positive mod 49 %. En trediedel af den amerikanske befolkning var positivt indstillet overfor McCarthy i årene 1953-54, og TV-høringerne flyttede kun en lille femtedel af befolkningen fra ved-ikke gruppen over til den gruppe, der var imod ham.⁴²

⁴⁰ Richard M. Freeland, *The Truman Doctrine and The Origins of McCarthyism*. New York 1972, s. 162-163 & 129.

⁴¹ Freeland, *Introduction*.

⁴² Griffith, *anf. værk*, s. 263.

Ved slutningen af høringen blev der nedsat en komité, der skulle vurdere McCarthy's handlemåde i adskillige konkrete situationer. Resultatet blev, at Senatet vedtog at fordømme ham med 67 stemmer imod 22. Med undtagelse af John F. Kennedy stemte alle demokrater for fordømmelsen sammen med omkring halvdelen af republikanerne. De republikanere, der stemte imod McCarthy kom næsten alle fra de østlige stater, det vil sige, at de ikke-isolationistiske politikere med forbindelse til »big business« ønskede at tage afstand fra McCarthy, medens de isolationistiske Kinaorienterede senatorer støttede ham.⁴³

De forhold, som McCarthy blev fordømt for, var med stor omhu udvalgt således, at de ikke vedrørte hans position som symbol for bevægelsen. Afstemningen blev koncentreret omkring McCarthy's brud på »the Senate Folkway«. Af de 46 punkter der blev fremlagt imod ham, kom kun to til afstemning. McCarthy blev fordømt for ikke at have givet møde for den senatskomité, der havde undersøgt hans rolle i Maryland-valget fra 1952, og han blev fordømt for at have bagvasket den komité, der skulle vurdere de 46 punkter. Komiteen tog i sin anbefaling af en fordømmelse sit udgangspunkt i Senatets selvforståelse, idet den baserede sin konklusion på overvejelser omkring en senators pligt overfor Senatet og på Senatets og senatorernes værdighed. Med dette oplæg var afstemningen ikke længere et spørgsmål om en stillingtagen til McCarthy, men om en tillids-erklæring til Senatet selv.

Senats-afstemningen var kun mulig, fordi McCarthy-balancen var blevet ødelagt. Ved at fare hårdt frem imod Eisenhower's administration havde McCarthy bragt kernen i det republikanske parti i en situation, hvor den måtte vælge mellem at støtte en kollega uden nogen organisation bag sig eller den første republikanske præsident i tyve år. Det er klart, at de indflydelsesrige republikanere måtte vælge at støtte Eisenhower, selvom han ikke selv tilhørte partiets konservative inderkreds.

Valget af Eisenhower som republikansk præsidentkandidat var en væsentlig årsag til, at McCarthy-balancen blev ødelagt. Selv deltog han næsten ikke i slagsmålet omkring McCarthy's person, men den udenrigspolitik, som den nye Administration slog ind på, var så langt fra den kurs, McCarthy krævede, at et brud var uundgåeligt.

Efter at republikanerne havde overtaget udenrigspolitikken blev der ført en blødere kurs overfor Sovjet end under Truman's styre. De mest iøjnefaldende resultater af den nye politik var udnævnelsen af en Moskva-ambassadør, der havde deltaget i Yalta-konferencen, hvis resultater han stadig forsvarede, fredsslutningen i Korea som baserede sig på forhandling uden en klar militær sejr og endelig ønsket om at deltage i en stormagtskonference i Genève. Disse standpunkter viste sammen med andre klare tilkendegivelser, at den nye Administration havde modereret »victory-over-Communism«-strategien til fordel for en mere realistisk vurdering af den internationale magtstruktur. Eisenhower's kursændring henimod en fredeligere sameksistens byggende på realistisk analyse og tillid måtte naturnødvendigt medføre, at McCarthy angreb den republikanske Administration.

⁴³ S. M. Lipset & E. Raab, *The Politics of Unreason*. London 1971, s. 236.

Angrebet på Eisenhower-administrationen fra højre gjorde det helt klart, at McCarthy og hans rettroende følgesvende kun var en snævertsynet anti-New Deal minoritet. Dette havde de med held skjult ved at hævde, at deres mål var styrkelsen af den nationale sikkerhed. Mere end noget andet bidrog overfaldet på den republikanske Administration til at vise McCarthyismens virkelige karakter: en bagstræberisk konservatisme.

Senatsfordømmelsen den 2. december 1954 blev McCarthy's politiske død. Med den faldt den indflydelse, han havde haft som eksponent for antikommunismen i Amerika, sammen som et korthus. Hans politiske fald efterfulgtes i de nærmeste år af en personlig deroute. Hans tilværelse, såvel den offentlige som den private, synes helt at være gået i opløsning. En overhåndtagende alkoholisme var en af hovedårsagerne til, at han den 2. maj 1957 i en alder af 48 år, afgik ved døden på The Naval Medical Center i Bethesda, Maryland.